

**Aprobată prin Ordinul Biroului Național de
Statistică nr. 84 din 11 octombrie 2024**

***METODOLOGIA
ANCHETEI ASUPRA FORȚEI DE MUNCĂ
ÎN GOSPODĂRII***

CUPRINS

ABREVIERI.....	3
I. DISPOZIȚII GENERALE	4
II. OBIECTIVELE CERCETĂRII	5
III. NOȚIUNI DE BAZĂ / DEFINIȚII.....	6
IV. BAZA LEGALĂ.....	18
V. CLASIFICATOARE UTILIZATE	19
VI. POPULAȚIA DE REFERINȚĂ. PERIOADA DE REFERINȚĂ.....	20
VII. DESIGN-UL CERCETĂRII / EȘANTIONULUI	20
VIII. SURSA DE DATE. INSTRUMENTARUL CERCETĂRII. COLECTAREA	22
IX. PROCESAREA DATELOR.....	24
X. ESTIMAREA INDICATORILOR STATISTICI (ESTIMAȚIILE) ȘI RELAȚIILE DE CALCUL.....	25
XI. ASIGURAREA CALITĂȚII DATELOR	29
XII. POLITICA DE REVIZUIRE ȘI COMPARABILITATEA ÎN TIMP, CU ALTE SURSE ȘI LA NIVEL INTERNAȚIONAL	30
XIII. PROCEDURI DE ASIGURARE A CONFIDENȚIALITĂȚII.....	32
XIV. DISEMINAREA DATELOR	33
XV. SOFTURI UTILIZATE	35
XVI. LIMITĂRI.....	36
XVII.BIBLIOGRAFIE.....	36

ABREVIERI

AFM – Anchetei forței de muncă asupra gospodăriilor casnice

ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

BIM/ILO – Biroul Internațional al Muncii

BM – Banca Mondială

BNS – Biroul Național de Statistică

CAPI – Metode de interviu asistate de calculator (Computer-assisted personal interview)

CBGC – Cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice

CISM – Conferința Internațională a Statisticienilor Muncii

CSI - Comunitatea Statelor Independente

CRS – Centre regionale pentru statistică

EUROSTAT - Oficiul de Statistică al Comisiei Europene

FMI - Fondul Monetar Internațional

PAPI – metodă de colectare a datelor pe suport de hârtie (Pen-and-Paper Personal Interview)

SIMS - Structura unică integrată a metadatelor (eng. Single Integrated Metadata Structure)

UNECE - Comisia Economică a Organizației Națiunilor Unite pentru Europa

UNESCO - Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură

UNICEF - Fondul Națiunilor Unite pentru Copii

UN Women - Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de gen și Abilitarea femeilor

UPE - Unități Primare de Eșantionare

I. DISPOZIȚII GENERALE

Prezenta metodologie explică obiectivul anchetei, descrie: baza legală; etapele de desfășurare a Anchetei forței de muncă asupra gospodăriilor casnice (AFM) în gospodării; conceptele/noțiunile și definițiile principale, formulele de calcul al principalilor indicatori; indică clasificatoarele utilizate și nivelul de detaliere al acestora pentru anchetă; populația de referință și perioada de referință; design-ul cercetării/eșantionului; chestionarele cercetării; metodele de colectare și procesare a datelor; modul de asigurare a calității datelor; diseminarea datelor și alte aspecte specifice aferente AFM.

Implementarea anchetei a fost realizată cu asistența tehnică a Institutului Național de Statistică din România și a Institutului Național de Statistică și Studii Economice din Franța, în cadrul Programului de asistență tehnică al Uniunii Europene (UE) TACIS în domeniul statisticii, precum și a experților BIM/ILO.

În procesul de realizare a AFM au fost parcurse câteva etape distincte:

1. În anii 1998 – 1999 au fost desfășurate un șir de activități de organizare și lansare a AFM:
 - în luna mai 1998 a fost realizată testarea anchetei pe un eșantion de cca 4 mii adrese;
 - în trim. IV 1998 - trim. IV 1999 a fost realizată o cercetare pilot pe întregul eșantion, care a servit drept bază experimentală și a permis atât evaluarea consistenței și credibilității rezultatelor, cât și validarea metodei utilizate.
2. În anii 2000 – 2005 AFM a fost implementată în practica statistică. La această etapă volumul eșantionului a fost de 8208 locuințe pe trimestru, distribuite în 114 Unități Primare de Eșantionare (UPE). S-a utilizat un eșantion probabilistic în două trepte: în prima treaptă s-au ales centrele de cercetare pe baza listelor electorale, iar în a doua treaptă – locuințele.
3. În anii 2006-2018 AFM a fost re-proiectată și a inclus următoarele:
 - a fost creat un cadru comun de eșantionare a AFM și a CBGC cu constituirea unei rețele unice de anchetatori și controlori (respectiv 150 și 51);
 - a fost introdusă schemă nouă de rotație (2-(1)-1-(8)-2) și un eșantion nou de locuințe (12000 pe trimestru);
 - a fost îmbunătățită metodologia, luându-se în considerație definițiile și conceptele internaționale și legislația națională în vigoare, cu scopul de a îmbunătăți în continuare gradul de armonizare cu standardele internaționale și cele europene.
4. De la 1 ianuarie 2009 a fost introdusă rotația UPE-urilor (o dată la doi ani).
5. Începând cu anul 2015, pentru a răspunde necesităților de eficientizare a procesului de colectare și de îmbunătățire a calității datelor, a fost modificată schema de rotație a gospodăriilor (1-(2)-1-(8)-1) și micșorat volumul eșantionului (7200 locuințe pe trimestru / 28800 pe an).
6. Din anul 2019:

- definiția „ocupării” este aliniată la prevederile Rezoluției I a CISM-19 - noului standard internațional: în această categorie în special nu se mai includ persoanele ocupate cu producerea produselor agricole pentru consumul propriu (indiferent de numărul orelor lucrate);
- AFM se realizează conform unui nou eșantion de gospodărie (7620 locuințe pe trimestru / 30480 pe an) și a unei noi scheme de rotație (2-(2)-2));
- rezultatele AFM sunt elaborate luând în considerare datele privind numărul estimativ al populației cu reședință obișnuită².

7. Începând cu 1 aprilie 2024 este creată o rețea comună de operatori de interviu pentru toate cercetările statistice asupra gospodăriilor populației. În particular, AFM este realizată de 130 operatori de interviu.

II. OBIECTIVELE CERCETĂRII

AFM este o metodă modernă pentru cercetarea statistică a pieței forței de muncă, având ca obiectiv principal măsurarea forței de muncă – a populației ocupate și în șomaj și a populației care nu face parte din forța de muncă.

Concepută ca sursă importantă de informații intercenzitare asupra forței de muncă, ancheta furnizează date esențiale asupra tuturor segmentelor de populație, cu numeroase posibilități de corelare și structurare după caracteristici demo-socio-economice diverse, în condiții de comparabilitate internațională.

Începând cu anul 2000, ancheta asupra forței de muncă în gospodărie se realizează ca o cercetare prin sondaj trimestrială continuă, care furnizează rezultate trimestriale și anuale (valori medii), permițând astfel obținerea de date conjuncturale asupra mărimii și structurii ofertei de forță de muncă și evidențierea fenomenelor cu caracter sezonier care se manifestă pe piața forței de muncă.

Conform practicilor europene și internaționale, periodic, la cercetarea de bază AFM se atașează câte un modul ad-hoc/complementar în conformitate cu normele europene, standardele internaționale sau cu necesitățile naționale în informații.

Indicatorii rezultați din AFM sunt utilizați în procesul de elaborare, evaluare, analiză și monitorizare a politicilor din domeniul economic, social și al pieței muncii. Aceștia sunt, de asemenea relevanți în mod direct pentru cetățeni, deoarece ocuparea și șomajul sunt de interes central pentru indivizi și societate.

Utilizatori interni:

- Parlament
- Președinție
- Guvern
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale

¹ [Rezoluția II a CISM-21 \(2023\)](#) „Rezoluția II de modificare a Rezoluției I Statisticile privind munca, ocuparea și subutilizarea forței de muncă”, adoptată de CISM-19 în 2013 (Resolution II. Resolution to amend the 19th ICLS resolution concerning statistics of work, employment and labour underutilization)

² Până în 2018, inclusiv, la estimarea rezultatelor AFM s-a utilizat numărul populației stabile.

Ministerul Economiei
ANOFM
alte autorități publice centrale
Mediul academic
Centre analitice
Mass-media etc.

Utilizatori externi:

BIM/ILO
BM
Eurostat
FMI
UNECE
UNESCO
UNICEF
UN Women
etc.

III. NOȚIUNI DE BAZĂ / DEFINIȚII

- 3.1. **Microdate** înseamnă observații neagregate sau măsurători ale caracteristicilor unităților individuale, fără elemente de identificare directă.
- 3.2. **Date agregate verificate în prealabil** sau **microdate verificate în prealabil** înseamnă date sau microdate fără elemente de identificare directă verificate pe baza unor norme de validare, atunci când acestea sunt disponibile.
- 3.3. **Domeniu** înseamnă unul sau mai multe seturi de date care includ subiecte specifice.
- 3.4. **Unitate de observare** înseamnă o entitate identificabilă cu privire la care pot fi obținute date.
- 3.5. **Subiect** înseamnă conținutul informațiilor care trebuie colectate cu privire la unitățile de observare, iar fiecare subiect include mai multe subiecte detaliate.
- 3.6. **Subiect detaliat** înseamnă conținutul detaliat al informațiilor care trebuie colectate cu privire la unitățile de observare referitoare la un subiect, iar fiecare subiect detaliat include mai multe variabile.
- 3.7. **Variabilă** înseamnă o caracteristică a unei unități de observare care poate lua mai mult de o valoare dintr-o serie de valori.
- 3.8. **Variabilă principală** înseamnă o variabilă cu o periodicitate trimestrială.
- 3.9. **Subiecte ad-hoc** înseamnă teme care prezintă un interes deosebit pentru utilizatori într-un anumit moment în timp, dar care nu sunt incluse în seturile de date regulate.
- 3.10. **Vârsta** unei persoane înseamnă vârsta în ani împliniți la sfârșitul săptămânii de referință.

- 3.11. **Interviu față-în-față** - metodă de colectare a datelor statistice prin care acestea se colectează de către un operator de interviu, pe baza unui interviu purtat direct cu persoana interviuată, prin care operatorul de interviu adresează întrebările incluse în chestionarul statistic și înscrie în spațiile special destinate răspunsurile pe care le-a dat persoana interviuată. În general interviul față-în-față se desfășoară la reședința obișnuită a persoanei interviuate.
- 3.12. **Interviu proxy** - metodă de colectare a datelor statistice prin care acestea se colectează de către un operator de interviu despre o anumită persoană, prin interviu cu o altă persoană din aceeași gospodărie, în măsura în care aceasta deține informații despre situația persoanei care ar trebui să fie interviuată.
- 3.13. **Reședință obișnuită** – loc în care o persoană își petrece, în mod obișnuit timpul de odihnă zilnică, indiferent de absențele temporare în scopul odihnei, al concediului/vacanței, al vizitelor la rude și prieteni, al afacerilor, al tratamentului medical sau al pelerinajelor religioase.
- Se consideră că își au reședința obișnuită într-o zonă geografică specifică doar persoanele:
- (a) care au locuit la locul lor de reședință obișnuită o perioadă neîntreruptă de cel puțin 12 luni înainte de momentul de referință; sau
- (b) care au sosit la locul lor de reședință obișnuită în cursul celor 12 luni precedente momentului de referință, cu intenția de a rămâne pentru cel puțin un an.
- În cazul în care nu se pot determina circumstanțele descrise la litera (a) sau (b), „reședință obișnuită” înseamnă locul domiciliului legal sau înregistrat.
- 3.14. **Raport de calitate** înseamnă un raport care transmite informații cu privire la calitatea unui produs sau proces statistic.
- 3.15. **Bază de eșantionare (sondaj)** înseamnă o listă, hartă sau alte specificații ale unităților care determină o populație ce urmează să fie complet recenzată sau inclusă în eșantion.
- 3.16. **Schemă rotațională** înseamnă împărțirea eșantionului total în subeșantioane de unități de observare similare ca dimensiune și model, folosită pentru a specifica de câte ori pe an și trimestrele de referință exacte ale anului pentru care o unitate de observare furnizează informații în cadrul anchetei.
- 3.17. **Val** înseamnă subeșantionul de unități de observare care urmează să fie supuse unui interviu în aceeași rundă de interviuare „n” potrivit schemei rotaționale în cursul unui trimestru de referință.
- 3.18. **Intervale de încredere** înseamnă dimensiunile estimate ale grupurilor de populație sub care cifrele trebuie să fie șterse sau publicate cu avertizare.
- 3.19. **Gospodărie (casnică) privată** înseamnă o persoană care trăiește singură sau un grup de persoane care trăiesc împreună și care se gospodăresc (fac menajul) în comun.

O gospodăria multiplă (din mai multe persoane) reprezintă un grup de două sau mai multe persoane care locuiesc împreună în mod obișnuit, având sau nu legături de rudenie, care ocupă o parte sau toată unitatea de locuit (casă individuală, apartament, cameră), și care fac menajul în

comun, participând astfel în totalitate sau parțial la formarea veniturilor gospodăriei și la cheltuirea lor (pentru a achiziționa în comun alimente și alte produse de primă necesitate)

Gospodărie din o persoană reprezintă persoana care locuiește singură într-o unitate de locuit separată, sau care ocupă în calitate de chiriaș una sau mai multe camere separate dintr-o unitate de locuit, dar nu se alătură altor locatari ai unității de locuit pentru a forma o gospodărie din mai multe persoane.

3.20. **Persoana de referință din gospodărie** (capul gospodăriei) este persoana față de care se stabilesc relațiile de rudenie între toți membrii gospodăriei.

3.21. **Forță de muncă** se referă la oferta curentă³ de muncă pentru producerea bunurilor și serviciilor în schimbul unei plăți sau a unui profit. Forța de muncă include populația ocupată și șomajul.

3.22. În funcție de scop și de obiective, **populația în vârstă de muncă** include:

- toate persoanele de 15⁴ ani și peste;
- toate persoanele de sex feminin cu vârsta cuprinsă între 16 – 61⁵ și bărbații cu vârsta cuprinsă între 16–63 ani⁵ (vârsta de muncă în conformitate cu legislația națională),
- toate persoanele cu vârsta cuprinsă între 15–64 ani – limitele de vârstă utilizate în statisticile europene.

3.23. În funcție de **statutul de participare la forța de muncă**, persoanele pot fi clasificate ca fiind:

- în ocupare,
- în șomaj,
- în afara forței de muncă (care nu fac parte din forța de muncă).

Încadrarea populației pe categorii, după participarea la forța de muncă, se face conform **principiului priorității ocupării față de șomaj și a șomajului față de persoanele în afara forței de muncă**.

3.24. **Rata de participare la forța de muncă** (rata de activitate) reprezintă ponderea forței de muncă/ a populației active din grupa de vârstă X în populația totală din aceeași grupă de vârstă X (procente).

3.25. **Populația ocupată** cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste care desfășoară o activitate economică producătoare de bunuri sau servicii **de cel puțin o oră** în perioada de referință (o săptămână), în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii sau profit (inclusiv persoane care produc bunuri agricole destinate în cea mai mare parte vânzării sau schimbului în natură).

³ În timpul unei perioade scurte de referință, egală cu șapte zile sau cu o săptămână (conform [Rezoluției II a CISM-21](#), de modificare a Rezoluției I a CISM-19).

⁴ Limita de jos a vârstei apte de muncă (de 15 ani) utilizată la AFM este în conformitate cu normele europene și Codul Muncii al Republicii Moldova. Astfel, [Codul Muncii](#), art. 46 (2), prevede, că persoana fizică dobândește capacitatea de muncă la împlinirea vârstei de 16 ani. Totodată, persoana fizică poate încheia un contract individual de muncă și la împlinirea vârstei de 15, cu acordul scris al părinților (art. 46 (3)).

⁵ Vârsta standard de pensionare pentru bărbați este de 63 ani începând cu 1 iulie 2019. Vârsta standard de pensionare pentru femei crește anual eșalonat, în conformitate cu art.41 (1), tabelul nr.2, din Legea nr. [156 din 14.10.1998](#) privind sistemul public de pensii.

Criteriul standard (de cel puțin o oră) recomandat de Biroul Internațional al Muncii (BIM) „în definiția” populației ocupate, s-a adoptat, pentru asigurarea comparabilității datelor la nivel internațional, precum și cu scopul:

- cuprinderii activităților desfășurate în timp redus, ocazionale sau sezoniere;
- definirii șomajului ca lipsă totală a muncii;
- evaluării dimensiunilor sub-ocupării forței de muncă.

În afara persoanelor aflate la lucru, care au un loc de muncă și care în cursul săptămânii de referință au lucrat ca salariați, lucrătorii pe cont propriu sau lucrătorii familiari neremunerați care lucrează la întreprinderea familială, se mai consideră persoane ocupate și:

- persoanele temporar absente de la lucru în cursul săptămânii de referință, care își păstrează legătura formală cu locul de muncă, motivele de absență fiind: concediul de odihnă, concediul medical (pentru incapacitate temporară de muncă), concediul de maternitate/paternitate (în limitele unei perioade prevăzute de lege), în concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat⁶, în concediu de studii, conflict de muncă sau grevă, cursuri de instruire/ formare profesională pentru locul de muncă, suspendarea temporară a lucrului datorită condițiilor meteorologice, conjuncturii economice nefavorabile, incidentelor tehnice;
Legătura formală cu locul de muncă se determină pe baza următoarelor criterii: asigurarea întoarcerii la locul de muncă la încheierea evenimentului neprevăzut sau înțelegerea asupra acestei date sau continuarea primirii unor drepturi (bănești sau în natură).
- persoanele în concediu fără plată sau în șomaj tehnic (lipsă de materie primă sau energie, lipsă de comenzi sau clienți, etc.) care au certitudinea că vor reveni la locul de muncă într-o perioadă de cel mult trei luni;
- lucrătorii sezonieri în extrasezon, dacă îndeplinesc în continuare cu regularitate sarcini și îndatoriri pentru locul de muncă sau pentru întreprindere, excluzând îndeplinirea obligațiilor legale sau administrative;
- persoanele care absentează în contextul unui anumit mod de organizare a timpului de lucru (zile libere în cadrul unui program de lucru flexibil, în schimburi etc).

Persoanele care produc bunuri agricole în principal pentru consumul propriu, lucrătorii voluntari, stagiarii neremunerați și persoanele implicate în alte forme de muncă, nu sunt incluse în categoria persoanelor ocupate pe baza acestor activități.

În conformitate cu principiul priorității ocupării față de șomaj și a șomajului față de populația în afara forței de muncă, se consideră ocupate:

- persoanele care au un loc de muncă (cu program de lucru complet sau parțial), aflate în căutarea altui loc de muncă;
- persoanele care în cursul săptămânii de referință au desfășurat o muncă oarecare, plătită sau aducătoare de venit, chiar dacă erau în curs de pregătire școlară obligatorie, erau la pensie sau beneficiau de pensie, erau înscrise la oficiile forței de muncă, primind sau nu ajutor de șomaj;
- ucenicii și stagiarii remunerați, care lucrează cu program complet sau parțial;
- membrii forțelor armate/ cadrele active (începând cu 2018 - cu excepția militarilor în termen).

⁶ Până în 2023 inclusiv persoanele care s-au aflat în concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani nu erau incluse în ocupare.

(!) Începând cu 2019, persoanele care produc produse agricole în principal pentru consumul propriu, nu se consideră persoane ocupate.⁷

- 3.26. **Rata de ocupare:** ponderea populației ocupate din grupa de vârstă X în populația totală din aceeași grupă de vârstă X (procente).
- 3.27. **Ecartul de gen al ocupării:** diferența dintre rata de ocupare a femeilor și rata de ocupare a bărbaților (puncte procentuale).
- 3.28. **Activitățile economice:** populația ocupată se distribuie după activități economice la nivel de secțiuni, definite conform Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei, CAEM-2.
- 3.29. **Sectoare economice:** populația ocupată se distribuie după 3 sectoare economice, care includ activitățile economice conform CAEM-2 după cum urmează:
- primar: agricultură, silvicultură, pescuit;
 - secundar: industrie (extractivă; prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare) și construcții;
 - terțiar: servicii comerciale (comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor; transport și depozitare; activități de cazare și alimentație publică; informații și comunicații; activități financiare și asigurări; tranzacții imobiliare; activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport, etc.) și servicii sociale (administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială; artă, activități de recreere și de agrement, etc.).
- 3.30. **Tipul unităților de producție** este definit conform Sistemului Conturilor Naționale:
- Unitățile de producție ale *Sectorului formal*;
 - Unitățile de producție ale *Sectorului informal*;
 - *Gospodăriile Casnice*.
- 3.30.1. **Ocuparea în Sectorul formal** este definită ca ocupare în:
- Unitățile economice cu drept de persoană juridică sau
 - Întreprinderile cu drept de persoană fizică, care sunt înregistrate.
- 3.30.2. **Ocuparea în Sectorul informal** include toate persoanele care, indiferent de statutul lor profesional, în timpul perioadei de referință au fost ocupate în întreprinderi ce aparțin *sectorului informal*. Întreprinderile sectorului informal sunt definite ca întreprinderi private fără statut de persoană juridică, care nu sunt înregistrate.
- 3.30.3. **Ocuparea în Gospodăriile casnice** include lucrătorii plătiți, angajați de gospodărie pentru efectuarea lucrului casnic.
- 3.31. **Tipul (natura) locului de muncă** poate fi *formal* sau *informal*.

⁷ În conformitate cu [Rezoluția II a CISM-21](#) de modificare a Rezoluției I a CISM-19 „Statistica muncii, a ocupării și a subutilizării forței de muncă”

3.31.1. **Ocuparea formală include:**

- 1) Lucrătorii pe cont propriu care lucrează în întreprinderile sectorului formal;
- 2) Patronii care lucrează în întreprinderile sectorului formal;
- 3) Membrii cooperativelor de producție formale;
- 4) Salariații, pentru care angajatorul/patronul plătește contribuții sociale, beneficiază de concediu anual plătit și de concediu medical plătit.

3.31.2. **Ocuparea informală include:**

- 1) Lucrătorii pe cont propriu, care lucrează în întreprinderile sectorului informal;
- 2) Patronii, care lucrează la întreprinderile sectorului informal;
- 3) Membrii cooperativelor informale de producție;
- 4) Lucrătorii familiari angajați la întreprinderile sectorului formal sau la întreprinderile sectorului informal;
- 5) Salariații angajați la întreprinderile sectorului formal, la întreprinderile sectorului informal sau în gospodăriile particulare ale cetățenilor, care satisfac cel puțin unul din criteriile de mai jos:
 - angajatorul/patronul nu plătește contribuțiile sociale pentru ei;
 - nu beneficiază de concediu anual plătit;
 - nu beneficiază, în caz de boală sau traumă, de concediu medical plătit.

3.32. **Munca nedeclarată** – prin munca nedeclarată se înțelege orice muncă prestată de o persoană fizică pentru și sub autoritatea unui angajator fără a fi respectate prevederile Codului Muncii referitoare la încheierea contractului individual de muncă.

3.33. **Grupe de ocupații:** Gruparea populației după **ocupație** a avut în vedere funcția sau profesia persoanelor ocupate efectiv exercitată, prin ocupație înțelegându-se activitatea utilă, aducătoare de venit (în bani sau în natură) pe care o desfășoară o persoană, în general într-o unitate economico-socială. Populația ocupată este repartizată pe grupe majore de ocupații utilizându-se Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova (CORM 006-2021):

- 1 Legislatori/legislatoare, membri ai/membre ale executivului, demnitari și conducători ai/conducătoare ale administrației publice, conducători/conducătoare și funcționari superiori/funcționare superioare din unitățile economico-sociale și politice
- 2 Specialiști/specialiste în diverse domenii de activitate
- 3 Tehnicienii/tehniciene, maiștri și alți specialiști asimilați/alte specialiste asimilate
- 4 Funcționari administrativi/funcționare administrative
- 5 Lucrători/lucrătoare din domeniul serviciilor și comerțului
- 6 Agricultori/agricultoare și lucrători calificați/lucrătoare calificate în agricultură, silvicultură, piscicultură și pescuit
- 7 Muncitori calificați/muncitoare calificate și lucrători/lucrătoare din domeniul artizanal
- 8 Operatori/operatoroare și asamblori/asambleare de mașini și instalații
- 9 Muncitori necalificați/muncitoare necalificate
- 0 Forțele armate

3.34. **Statut profesional** reprezintă situația deținută de o persoană în funcție de modul de obținere a veniturilor prin activitatea exercitată și anume:

- *salariați;*

- *non salariați: patroni, lucrători pe cont propriu, lucrători familiari neremunerați, membri ai cooperativelor de producție.*
- 3.34.1. **Salariat** este considerată persoana care-și exercită activitatea în baza unui contract de muncă într-o unitate economică sau socială – indiferent de forma ei de proprietate – sau la persoane particulare (în baza unui contract sau a unei înțelegeri), în schimbul unei remunerații sub formă de salariu, în bani sau în natură, sub formă de comision etc.
- 3.34.2. **Patron** este persoana care-și exercită ocupația (meseria) în propria unitate (întreprindere, agenție, atelier, magazin, birou, fermă etc.), pentru a cărei activitate angajează unul sau mai mulți salariați permanenți.
- 3.34.3. **Lucrător pe cont propriu** este persoana care-și exercită activitatea în unitatea proprie sau într-o afacere individuală, fără a angaja vreun salariat permanent, fiind ajutat sau nu de membrii familiei neremunerați. Sunt încadrați la acest statut întreprinzătorii independenți (vânzători ambulanti, meditarii, taximetriștii particulari etc.), liber-profesioniștii (muzicanții ambulanti, artiștii plastici, avocații), lucrătorii ocazionali, agricultorii individuali. Lucrătorul pe cont propriu poate avea salariați temporari.
- 3.34.4. **Lucrător familial neremunerat** este persoana care-și exercită activitatea într-o unitate economică familială condusă de un membru al familiei sau o rudă, pentru care nu primește remunerație sub formă de salariu sau plată în natură. Gospodăria țărănească este considerată o astfel de unitate. Dacă mai multe persoane dintr-o gospodărie lucrează în gospodăria agricolă proprie, una dintre acestea – de regulă, capul gospodăriei – este considerat lucrător pe cont propriu, iar ceilalți – lucrători familiari neremunerați.
- 3.34.5. **Membru al unei cooperative de producție** este considerată persoana care a lucrat ca membru al unei cooperative, unde fiecare membru are drepturi egale la luarea deciziilor, soluționarea problemelor de producție/realizare etc.
- 3.35. **Programul de lucru** al persoanelor ocupate s-a definit ca fiind **complet** sau **parțial**, conform declarației respondenților. În general, pentru salariați, se consideră *complet* programul aferent unei norme întregi, așa cum este prevăzută prin contractul individual sau colectiv de muncă (durata normală) și *parțial*, programul a cărui durată prevăzută prin contractul individual de muncă este semnificativ mai mică decât durata normală.
- 3.36. **Modalitatea de angajare** a salariaților poate fi următoarea:
- Contract individual de muncă (în scris);
 - Înțelegere (verbală).
- 3.37. **Munca la domiciliu** cuprinde activitățile profesionale care se efectuează în totalitate sau parțial acasă la persoana interviuată; este practică în special de liber profesioniști - lucrători pe cont propriu, dar și de unii salariați. În cazul salariaților, “lucrul acasă” este interpretat în sensul existenței unei înțelegeri mutuale între salariat și angajator (patron) ca o parte din muncă să fie efectuată la domiciliul salariatului în mod regulat.
- 3.38. **Munca la distanță** reprezintă forma de organizare a muncii în domeniile de activitate, prin care salariatul își îndeplinește atribuțiile specifice ocupației, funcției sau meseriei pe care o deține în

alt loc decât cel organizat de angajator, folosind inclusiv mijloace din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor.

3.39. **Munca în program non standard** include: a) munca atipică - persoanele care lucrează seara (între orele 18⁰⁰-22⁰⁰), noaptea (între orele 22⁰⁰-06⁰⁰), sâmbăta sau duminica; b) lucrul în schimburi (adică lucrul în 2, 3 și 4 schimburi), c) lucrul „la solicitare” etc.

3.40. **Ocuparea inadecvată în raport cu:**

- **calificarea** include persoanele ocupate, a căror ocupație nu corespunde domeniului de pregătire, și care în perioada de referință doresc să schimbe situația la locul actual de muncă, în sensul de a folosi mai pe larg aptitudinile, calificarea și sunt disponibili să o facă.
- **venitul** include persoanele ocupate care în perioada de referință doresc să schimbe situația la locul actual de muncă în scopul majorării venitului și sunt disponibili să o facă.
- **orele excesive de lucru** include persoanele ocupate care în perioada de referință doresc să lucreze mai puține ore decât lucrează efectiv fie la același loc de muncă, fie la un alt loc de muncă cu o reducere corespunzătoare a venitului.

3.41. **Subocuparea în raport cu timpul lucrat:** persoanele ocupate care satisfac următoarele criterii:

- doresc să lucreze ore suplimentare;
- sunt disponibile să lucreze ore suplimentare; dacă ar fi avut această oportunitate;
- orele efectiv lucrate în toate activitățile în timpul perioadei de referință sunt sub o limită stabilită. A fost adoptat pragul de 40 de ore pe săptămână în conformitate cu legislația muncii în vigoare.

3.42. **Rata de subocupare:** ponderea populației subocupate în total populație ocupată (procente).

3.43. **Șomeri în sens BIM⁸** sunt persoanele de 15 ani și peste, care în cursul perioadei de referință îndeplinesc simultan următoarele condiții:

- nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;
- caută activ un loc de muncă, utilizând în ultimele 4 săptămâni diverse metode pentru a-l găsi: înscrierea la oficiile forței de muncă sau la agenții private de ocupare, fac demersuri pentru a începe o activitate pe cont propriu / înființa o afacere, publică anunțuri și răspund la anunțuri, studiază anunțurile de angajare; contactează direct angajatorii; apelează la prieteni, rude, cunoscuți; plasează sau actualizează online CV-urile; susțin un test, interviu sau examen;
- sunt disponibile să înceapă lucrul în următoarele 15 zile, dacă s-ar găsi imediat un loc de muncă.

În această categorie de populație sunt incluse, de asemenea:

- persoanele fără loc de muncă, disponibile să lucreze, care așteaptă să fie rechemate la lucru sau care au găsit un loc de muncă și urmează să înceapă lucrul la o dată ulterioară perioadei de referință;
- persoanele care în mod obișnuit fac parte din populația inactivă (elevi, studenți, pensionari), dar care au declarat că sunt în căutarea unui loc de muncă și sunt disponibili să înceapă lucrul.

⁸ Conform criteriilor Biroului Internațional al Muncii

- 3.44. **Rata șomajului în sens BIM:** proporția șomerilor BIM în forța de muncă / populația activă (procente).
- 3.45. **Ecartul de gen al șomajului:** diferența dintre rata șomajului BIM în rândul femeilor și rata șomajului BIM în rândul bărbaților (procente).
- 3.46. **Șomajul de lungă durată:** numărul persoanelor aflate în situația de șomaj timp de un an și mai mult.
- 3.47. **Rata șomajului de lungă durată:** proporția numărului șomerilor BIM aflați în șomaj de 12 luni și peste în numărul total de forță de muncă (procente).
- 3.48. **Incidența șomajului de lungă durată:** proporția șomajului de lungă durată (12 luni și peste) în numărul total de șomeri (procente).
- 3.49. **Șomajul de foarte lungă durată:** numărul persoanelor aflate în situația de șomaj timp de 24 luni și mai mult.
- 3.50. **Rata șomajului de foarte lungă durată:** proporția numărului șomerilor BIM aflați în șomaj de 24 luni și peste în numărul total de forță de muncă (procente).
- 3.51. **Șomajul în rândul tinerilor:**
- a) rata șomajului în rândul tinerilor: ponderea numărul șomerilor în vârstă de 15-24 ani în numărul total al forței de muncă din această categorie de vârstă (procente);
 - b) raportul dintre rata șomajului la tineri (15-24 ani) și rata șomajului la adulți (25 ani și peste) (procente);
 - c) ponderea șomerilor tineri în total șomaj (procente);
 - d) proporția șomajului în rândul tinerilor: ponderea șomerilor în vârstă de 15-24 ani la numărul total al tinerilor din aceeași grupă de vârstă (15-24 ani) (procente).
- 3.52. **Șomajul de lungă durată în rândul tinerilor:** numărul tinerilor (15-24 ani) aflați în situația de șomaj timp de 6 luni și mai mult.
- 3.53. **Incidența șomajului de lungă durată în rândul tinerilor:** raportul dintre numărul șomerilor BIM în vârstă de 15-24 ani aflați în șomaj de 6 luni și peste și numărul total de șomeri din aceeași grupă de vârstă (15-24 ani) (procente).
- 3.54. **Populația în afara forței de muncă** (populația inactivă) cuprinde toate persoanele, indiferent de vârstă, care n-au lucrat cel puțin o oră și nu erau șomeri în perioada de referință.
Populația în afara forței de muncă include următoarele categorii de populație:
- elevi sau studenți;
 - pensionari (de toate categoriile);
 - casnice (care desfășoară numai activități casnice în gospodărie, inclusiv persoanele aflate în concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 4 ani (conform legislației în vigoare);
 - persoane întreținute de alte persoane ori de stat sau care se întrețin din alte venituri (chirii, dobânzi, rente etc.);

- persoanele declarate de gospodăria ca fiind plecate peste hotare la lucru sau în căutare de lucru mai puțin de 1 an.

În raport cu „vârsta de muncă” conform legislației naționale, populația în afara forței de muncă cuprinde persoanele incluse în una dintre următoarele categorii:

- (a) în vârstă de sub 15 ani (în ani împliniți, la sfârșitul săptămânii de referință);
- (b) în vârstă de 63 de ani și peste (în ani împliniți, la sfârșitul săptămânii de referință); sau
- (c) cu vârste cuprinse între 15 și 62 de ani inclusiv (în ani împliniți, la sfârșitul săptămânii de referință) și care nu sunt nici persoane ocupate, nici șomeri în cursul săptămânii de referință, conform definițiilor persoanelor ocupate și șomerilor de la punctele 3.22 și 3.41.

3.55. **Persoane descurajate** sunt persoanele inactive, disponibile să lucreze în următoarele 15 zile, care nu au un loc de muncă și au declarat că sunt în căutarea unui loc de muncă, dar nu au întreprins nimic în acest scop în ultimele 4 săptămâni sau că nu caută un loc de muncă din următoarele motive:

- au crezut ca nu există locuri libere sau nu au știut unde să mai caute;
- nu se simt pregătite profesional;
- cred că nu vor găsi de lucru din cauza vârstei;
- au căutat altădată și nu au găsit.

3.56. **Raportul de dependență economică:** raportul dintre persoanele neocupate (inactive sau în șomaj) și persoanele ocupate (promile - %).

3.57. **Procesul de educație și instruire** cuprinde totalitatea activităților de învățare întreprinse în vederea îmbunătățirii cunoștințelor, calificării și competenței, în scop personal, civic, social și/sau legat de carieră și presupune luarea în prealabil a deciziei de a învăța, cu perspectiva îmbunătățirii cunoștințelor, informațiilor, competenței, înțelegerii, calificării, comportamentului. Se desfășoară:

- în cadrul sistemului național de educație (educație formală);
- în afara sistemului național de educație prin participarea la cursuri, seminare, conferințe etc. (educație non-formală).

3.58. **Nivelul de educație/instruire absolvit** se referă la cel mai înalt nivel de educație absolvit cu succes în sistemul de învățământ al țării în care a fost primită educația. Finalizarea unui nivel/program educațional este validat prin evaluarea cunoștințelor dobândite, aptitudinilor și competențelor. De obicei, este acordată printr-o calificare educațională recunoscută, certificată printr-un act de studii eliberat (certificat de studii gimnaziale, certificat de calificare, diplomă de studii etc.).

Gruparea după **nivelul instituției de cel mai înalt grad absolvite**⁹ s-a făcut având în vedere tipul instituției de învățământ:

1. *Fără școală absolvită* - acest nivel cuprinde atât copiii cât și persoanele mature, care nu au absolvit nici o școală.
2. *Primar* - acest nivel include instruirea în clasele I-IV. Aici se includ persoanele care au absolvit ciclul primar de instruire.

⁹ Începând cu anul 2011

3. *Gimnazial* - acest nivel cuprinde instruirea gimnazială (cl.V-IX). Aici se vor include persoanele care au absolvit ciclul gimnazial de instruire. Tot aici se includ și persoanele care au absolvit fostele școli medii incomplete de 7 sau 8 ani.
4. *Liceal, mediu general* - cuprinde instruirea medie (cl.X-XI) și liceală (cl.X-XII). Aici se includ persoanele care au absolvit ciclul liceal (mediu general) de instruire. Tot aici se includ și persoanele care au absolvit fostele școli medii de 10 ani/11 ani.
5. *Profesional tehnic secundar* - cuprinde instruirea în școlile profesionale, cu scopul de obținere a unei profesii (meserii) pentru muncitori. Aici se includ persoanele care au absolvit o școală profesională.
6. *Profesional tehnic postsecundar nonterțiar (mediu de specialitate)* - cuprinde instruirea în colegii. Aici se includ persoanele care au absolvit actualele colegii și persoanele care anterior au absolvit instituțiile medii de specialitate („tehnicumuri”, școli pedagogice, școli medicale, școli de iluminare culturală etc.).
7. *Superior de licență / învățământ superior, ciclul I* - cuprinde instruirea în instituții superioare de învățământ (3-6 ani), absolvirea cărora este confirmată printr-o diplomă de studii superioare de licență. Aici se includ persoanele care au absolvit astfel de instituții de învățământ superior ca: universitate, academie de studii, institut, școală superioară, școală de înalte studii etc..
8. *Superior de master / învățământ superior, ciclul II* - aici se includ atât persoanele care au absolvit recent instituții de învățământ superior, confirmate prin diplome de studii superioare de master, cât și persoanele care au absolvit anterior aspirantura. Învățământul superior de master durează 2 ani, anterior, la aspirantura, dura 3 ani.
9. *Superior de doctorat / învățământ superior, ciclul III* - aici se includ persoanele care au urmat studii superioare de doctorat și postdoctorat, confirmate prin diplome de doctor.

O altă grupare a nivelului de educație este:

- **scăzut**: gimnazial, primar, fără școală primară;
- **mediu**: mediu general, liceal, profesional tehnic secundar, profesional tehnic postsecundar nonterțiar (mediu de specialitate);
- **superior**: universitar (de licență, masterat), postuniversitar.

3.59. Nivelul de instruire al persoanelor adulte (25-64 ani): structura populației de 25-64 ani după nivelul de educație absolvit: scăzut, mediu, superior. Reprezintă ponderea populației de 25-64 ani din fiecare categorie a nivelului de educație în populația totală din aceeași grupă de vârstă (procente).

3.60. Participarea populației la educație și instruire (participarea la educație permanentă): proporția populației care urmasse o formă de educație sau instruire în ultimele patru săptămâni precedente interviului, în total populație de aceeași grupă de vârstă.

Se calculează pentru grupele de vârstă:

- 15 -64 ani ;
- Tineri – persoane de 15-24 ani;
- Adulți – persoane de 25-64 ani.

3.61. Gradul de instruire al tinerilor de 20 - 24 ani: ponderea tinerilor de 20 - 24 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ de nivel educațional cel puțin mediu, în total tineri de 20-24 ani (procente).

3.62. **Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional de către tineri (18-24 ani):** proporția populației de 18-24 ani cu nivel de educație elementară (scăzut), care nu urmează nici o formă de instruire în ultimele patru săptămâni precedente interviului, în total populație de 18-24 ani (procente).

3.63. **Tineri NEET**¹⁰ - reprezintă tinerii, care nu fac parte din populația ocupată, nu învață/studiază în cadrul sistemului formal de educație și nu urmează careva cursuri sau alte instruirii în afara sistemului formal de educație. Indicatorul se calculează pentru grupele de vârstă 15-24 ani, 15-29 ani și 15-34 ani.

3.64. **Forța de muncă potențială** cuprinde toate persoanele în vârstă de muncă care, în cursul unei perioade scurte de referință, nu erau nici în ocupare, nici în șomaj și:

- (a) desfășurau activități de „căutare a unui loc de muncă”, nu erau „disponibile la moment” dar ar putea deveni disponibile într-o perioadă ulterioară scurtă stabilită în conformitate cu circumstanțele naționale (de ex. persoane în căutarea unui loc de muncă indisponibile); sau
- (b) nu desfășurau activități de „căutare a unui loc de muncă”, dar doreau să lucreze și erau „disponibile la moment” (de ex. persoane în căutarea unui loc de muncă potențial disponibile).

3.65. **Forța de muncă extinsă** este definită ca suma forței de muncă plus forța de muncă potențială. Acest indicator este utilizat în calitate de populație de referință (numitor) la calcularea indicatorilor privind subutilizarea forței de muncă.

3.66. **Subutilizarea forței de muncă** se referă la discrepanțele între oferta de muncă și cererea de muncă, care se exprimă printr-o nevoie de ocupare nesatisfăcută în rândul populației. Estimările subutilizării forței de muncă includ, dar nu pot fi doar limitate la:

- (a) *Subocuparea în raport cu timpul*, în cazul în care timpul de lucru al persoanelor ocupate este insuficient în raport cu situațiile alternative de ocupare în care aceste persoane doresc și sunt disponibile pentru a se angaja (definiția este prezentată la punctul 3.39);
- (b) *șomaj*, care reflectă o căutare activă a unui loc de muncă de către persoanele neocupate, care sunt disponibile pentru această formă de muncă (ocupare) (definiția este prezentată la punctul 3.41);
- (c) *forța de muncă potențială*, care se referă la persoanele neocupate, care exprimă un interes pentru o anumită muncă, dar pentru care condițiile existente limitează căutarea activă a locului de muncă și/sau disponibilitatea acestora.

În conformitate cu standardele internaționale (BIM), sunt stabiliți 4 indicatori de subutilizare a forței de muncă: LU1- rata șomajului, LU2 – rata compusă a subocupării în raport cu timpul și a șomajului; LU3 – rata compusă a șomajului și forței de muncă potențiale; LU4 – indicatorul compozit de subutilizare al forței de muncă (sau rata de subutilizare a forței de muncă extinse)¹¹.

3.67. **Locul de muncă principal / activitatea principală** este activitatea exercitată în săptămâna de referință în cea mai mare parte a timpului. În cazul în care o persoană desfășoară mai multe

¹⁰ Termenul original din limba engleză: „Not in Employment, Education or Training (NEET)”

¹¹ A se vedea punctul 73 (c) „Measures of labour underutilization” din [Rezoluția II a CISM-21](#) de modificare a Rezoluției I a CISM-19.

activități, care au aceeași durată, se va considera drept activitate principală cea de la care persoana obține venitul cel mai mare.

IV. BAZA LEGALĂ

Legislația care reglementează AFM cuprinde:

4.1. Standardele/recomandările internaționale:

- [Convenția Organizației Internaționale a Muncii \(OIM\) nr.160](#) privind statistica muncii (1985)
- [Recomandările OIM nr. 170](#) privind statistica muncii (1985)
- [Rezoluția CISM-16](#) Măsurarea sub ocupării (1998)
- [Rezoluția II a CISM-21 \(2023\)](#) de modificare a Rezoluției I a CISM-19 (2013) Statistica muncii, a ocupării și a subutilizării forței de muncă
- [Regulamentul \(UE\) 2019/1700](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 10 octombrie 2019 de stabilire a unui cadru comun pentru statisticile europene referitoare la persoane și gospodării, bazate pe datele la nivel individual colectate din eșantioane, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 808/2004, (CE) nr. 452/2008 și (CE) nr. 1338/2008 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1177/2003 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 577/98 al Consiliului (OJ L 261 1/1, 14.10.2019,p. 1–32)
- [Regulamentul delegat \(UE\) 2020/257](#) al Comisiei din 16 decembrie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin precizarea numărului și a titlului variabilelor pentru domeniul forței de muncă (OJ L 54, 26.02.2020, p. 9–15)
- [Regulamentul de punere în aplicare \(UE\) 2019/2240](#) al Comisiei din 16 decembrie 2019 de specificare a aspectelor tehnice ale setului de date, de stabilire a formatelor tehnice pentru transmiterea informațiilor și de specificare a modalităților detaliate și a conținutului rapoartelor de calitate privind organizarea unei anchete prin sondaj în domeniul forței de muncă în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului (OJ L 336, 30.12.2019, p. 59–124)
- [Legea nr. 186 din 29.09.2011](#) pentru ratificarea Convenției Organizației Internaționale a Muncii nr.160 privind statistica muncii (publicată la 28.10.2011 în Monitorul Oficial nr. 182-186 art. 528)

4.2. Legislația națională, conexasă cercetării AFM:

- [Legea nr. 112 din 02.07.2014](#) pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (publicată la 18.07.2014 în Monitorul Oficial nr. 185-199 art. 442)

- [Legea nr. 315 din 17.11.2022](#) pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (publicată la 21.12.2022 în Monitorul Oficial nr. 409-410 art. 758)
- [Hotărârea Guvernului nr. 953 din 28.12.2022](#) Cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 (publicată la 14.02.2023 în Monitorul Oficial nr. 42-44 art. 84)
- [Hotărârea Guvernului nr. 785 din 16.11.2022](#) Cu privire la aprobarea Programului național pentru ocuparea forței de muncă pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni privind implementarea acestuia (publicată la 22.12.2022 în Monitorul Oficial nr.411-412 art. 999)
- [Hotărârea Guvernului nr. 829 din 27.10.2023](#) Cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027 (publicată la 10.11.2023 în Monitorul Oficial nr.422-425 art. 1020)

V. CLASIFICATOARE UTILIZATE

Clasificările utilizate pentru elaborarea statisticilor ce țin de AFM cuprind:

- [Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei](#) (CAEM-2), armonizat cu Statistical classification of economic activities in the European Community (NACE Rev.2), aprobat la 7 mai 2019 prin Ordinul Biroului Național de Statistică nr.28 din 07 mai 2019 (publicat la 14 iunie 2019 în monitorul Oficial nr. 193-202 art. 1007)
- [Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova](#) (CORM 006-2021), elaborat în baza Clasificării Internaționale Standard a Ocupațiilor (ISCO-08) și a Clasificării Europene a Aptitudinilor/Competențelor, Calificărilor și Ocupațiilor (ESCO), aprobat la 12.11.2021 prin Ordinul Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr. 11 (publicat la 14.01.2022 în Monitorul Oficial nr. 6-16 art. 23)
- [Clasificarea Internațională privind Statutul Profesional](#) (International Classification of Status in Employment (ICSE-93))
- [Clasificarea Internațională Standard a Educației](#) (International Standard Classification of Education, ISCED-2011)
- [Clasificatorul formelor de proprietate](#) din Republica Moldova (CFP), aprobat prin Hotărârea Departamentului Standarde, Metrologie și Supraveghere Tehnică nr.276-st din 04.02.1997 în forma de proprietate publică și forma de proprietate privată (care, în cazul AFM, include și alte forme de proprietate)
- [Nomenclatorul unităților teritoriale de statistică \(NUTS\)](#) al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.570 din 19 iulie 2017 (publicată la 21.07.2017 în Monitorul Oficial nr. 253-264 art. 663)

VI. POPULAȚIA DE REFERINȚĂ. PERIOADA DE REFERINȚĂ

6.1. Populația de referință (sfera de cuprindere).

Ancheta se desfășoară în întreaga țară, cu excepția localităților situate în partea stângă a r. Nistru și m. Bender.

Fac obiectul anchetei persoanele cu reședința obișnuită pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă de 12 luni și peste, membre ale gospodăriilor din locuințele selectate. Se consideră membri ai gospodăriei și persoanele plecate din localitate pentru o perioadă îndelungată (de peste 6 luni, dar nu mai mult de 12 luni), dacă acestea păstrează legături familiale cu gospodăria din care fac parte, precum:

- elevii și studenții plecați la studii;
- persoanele plecate la lucru;
- deținuții și arestații;
- persoanele spitalizate sau aflate temporar în sanatorii pentru tratament sau recuperare, pentru care datele se colectează prin interviuarea rudelor sau a celorlalți membri ai gospodăriilor din care fac parte.

6.2. Unitatea de observare și de înregistrare

Unitatea de observare este gospodăria. Unitatea de înregistrare este persoana: sunt interviuate toate persoanele de 15 ani și peste, dar sunt înregistrate și unele date referitoare la persoanele sub 15 ani, pentru a caracteriza mărimea și structura gospodăriilor, precum și populația inactivă.

Sunt interviuate numai gospodăriile individuale din locuințele permanente. Unitățile de locuit în comun (pe termen lung) (cămine de bătrâni/aziluri, sanatorii, cămine studentești, centre pentru persoane cu deficiență motorie, mintală etc., centre pentru oamenii străzii etc.) și persoanele care locuiesc permanent în astfel de unități nu sunt cuprinse în anchetă. De asemenea, nu sunt cuprinse în anchetă locuințele sezoniere.

Interviurile sunt repartizate uniform de-a lungul trimestrului, realizându-se o cercetare continuă.

6.3. Perioada de referință

Perioada de referință pentru marea majoritate a întrebărilor este săptămâna (de luni până duminică, inclusiv) dinaintea interviului. Pentru anumite întrebări există și alte perioade de referință: ultimele 4 săptămâni sau următoarele 15 zile, aceste excepții fiind specificate în chestionar.

Trimestrul de referință corespunde unui trimestru calendaristic.

Un an de referință este obținut prin combinarea celor patru trimestre de referință din anul respectiv.

VII. DESIGN-UL CERCETĂRII / EȘANTIONULUI

Eșantionul utilizat pentru AFM a fost extras din cadrul Eșantionului Multifuncțional de tip master pentru cercetările din Domeniul Social 2 (EMDOS 2). Acesta a fost proiectat în 2018 și este folosit pentru toate cercetările din domeniul social efectuate de către BNS. EMDOS 2 este un eșantion reprezentativ de 150 de Unități Primare de Eșantionare (UPE), 52 UPE-uri fiind extrase din mediul urban și 98 din cel rural. UPE-urile reprezintă secții de recensământ, cu excepția regiunii Chișinău, urban unde avem sectoare de recensământ.

Planul de sondaj folosit pentru AFM este unul complex în două trepte.

La prima treaptă de eșantionare s-a utilizat un sondaj stratificat, straturile fiind formate din intersecția zonelor geografice (Nord, Centru, Sud (inclusiv UTA Găgăuzia) și municipiul Chișinău) cu mediul de reședință (urban, rural), iar tehnica de extragere a fost cea cu probabilitatea proporțională cu mărimea (PPS). Astfel, din cadrul fiecărui strat au fost selectate UPE-uri cu o probabilitate proporțională cu mărimea acestora din punct de vedere al efectivului populației, cu excepția municipiului Chișinău, urban, unde s-a aplicat metoda extragerii simple aleatoare. În cadrul stratului Chișinău urban, trimestrial are loc rotația UPE-urilor conform schemei 2-(2)-2. Astfel, un UPE se include în cercetare pentru 2 trimestre consecutive, următoarele 2 trimestre nu participă în cercetare, apoi iarăși participă pentru 2 trimestre consecutive. După 6 trimestre consecutive un UPE este exclus definitiv din cercetare. Schema de rotație asigură înlocuirea a 25% din UPE-uri cu altele noi, în scopul obținerii unei acoperiri teritoriale mai bune în timp.

La treapta a 2-a, din fiecare UPE se extrag locuințele (unitățile secundare de eșantionare) care participă în cercetare, folosind procedeul extragerii simple aleatoare. Astfel, în fiecare trimestru se extrag 48 de gospodării în cadrul fiecărui UPE, cu excepția municipiului Chișinău și municipiul Bălți, unde se selectează câte 60 de gospodării din fiecare UPE, mărimea totală a eșantionului cercetării constituind 7620 de locuințe per trimestru (17145 de locuințe pe an). Toate gospodăriile dintr-o locuință sunt incluse în cercetare. Fiecare locuință este observată pe parcursul unei perioade de 16 luni conform schemei de rotație de tipul 2-(2)-2. Astfel, 25% din eșantion este schimbat în fiecare trimestru.

Baza de sondaj. În lipsa unor registre adecvate (registru statistic al locuințelor, registru statistic al populației etc.), anchetele în gospodării, realizate de către BNS, se bazează pe utilizarea unui eșantion master, ceea ce impune aplicarea unui plan de sondaj în mai multe trepte.

În perioada 2017-2018, s-au desfășurat lucrările de pregătire și s-a constituit EMDOS 2, pe baza informațiilor oferite de Recensământul Populației și Locuințelor din 2014, cu scopul de a servi ca bază de eșantionare pentru anchetele în gospodării care urmează a fi realizate. Astfel, baza de sondaj pentru EMDOS 2 (baza de sondaj la prima treaptă) include 1718 UPE-uri (sectoare de recensământ) în Chișinău, urban și 1742 UPE-uri (secții de recensământ) în restul țării. Secțiile de recensământ s-au format prin comasarea mai multor sectoare astfel încât numărul minim de gospodării per UPE să fie 420.

EMDOS 2 a fost creat prin includerea a 174 localități de pe întreg teritoriul Republicii Moldova, cu excepția localităților situate în Unitățile Administrativ-Teritoriale din Stângă Nistrului, mun. Bender, com. Corjova și s. Roghi din com. Molovata Nouă ale raionului Dubăsari, com. Chițcani, Cremenciug și Gâsca din raionul Căușeni).

Municipiul Chișinău este reprezentat de 31 de UPE, iar mun. Bălți de 5 UPE. Cele 150 UPE-uri (centre de cercetare), sunt repartizate, în toate zonele statistice, după cum urmează:

Zona statistică	Total	inclusiv, pe medii	
		urban	rural
Nord	32	11	21
Centru	45	7	38
Sud	42	10	32

mun. Chișinău	31	24	7
---------------	----	----	---

Baza de sondaj pentru a II-a treaptă de eșantionare o constituie lista locuințelor, colectată în baza hărților ortofoto¹², cu limitele fiecărei UPE în parte (procedură specială de actualizare numită *listing*).

Unitatea de eșantionare. Unitatea primară de eșantionare, corespunzătoare primei trepte de eșantionare (selecția eșantionului master), a fost secția de recensământ, iar pentru stratul Chișinău urban - sectorul de recensământ.

Unitatea secundară de eșantionare, corespunzătoare celei de-a doua trepte de eșantionare (selecția eșantionului anchetei), a fost locuința (adresa).

Fracția de sondaj. Fracția de sondaj globală, calculată ca procent al locuințelor incluse în eșantionul anual al anchetei în total locuințe, este de aproximativ 1.8%.

Volumul eșantionului. Volumul eșantionului pentru o anchetă trimestrială este de 7620 locuințe. Conform metodologiei adoptate pentru anchetele în gospodării realizate de către BNS, o locuință poate conține una sau mai multe (cazuri rare) gospodării. Toate gospodăriile aparținând locuințelor selectate, precum și toate persoanele de 15 ani și peste, aparținând gospodăriilor din locuințele selectate, sunt cercetate.

În aceste condiții, volumul eșantionului de gospodării, ca și volumul eșantionului de persoane, sunt variabile aleatorii, depinzând de eșantionul de locuințe selectat în treapta a doua.

Stratificarea. Stratificarea se referă numai la prima treaptă de eșantionare. Au fost create 8 straturi, criteriile de stratificare folosite fiind *zona statistică* (Nord, Centru, Sud și Mun. Chișinău) în combinație cu mediul de reședință (urban sau rural) în care este localizată o anumită UPE.

VIII. SURSA DE DATE. INSTRUMENTARUL CERCETĂRII. COLECTAREA

Sursa datelor sunt persoanele fizice din locuințele selectate.

Metoda de colectare a datelor este interviul față în față, utilizându-se atât chestionarele pe suport de hârtie (metoda PAPI) cât și chestionarele electronice, pe tablete (metoda CAPI)¹³. Rolul principal revenind anchetatorului, care trebuie să asigure buna desfășurare a interviului (prezentarea scopului și specificului anchetei, formularea corespunzătoare a întrebărilor, a eventualelor explicații în cazul unor neînțelegeri, înregistrarea răspunsurilor conform liberei declarații a respondenților etc.).

Interviurile proxy sunt permise.

Colectarea datelor se referă la o săptămână de referință pentru fiecare unitate de observare.

Realizarea în teren a anchetei presupune parcurgerea a două etape succesive:

¹² Hărțile ortofoto se referă la anul 2016 și sunt oferite de către Agenția Relații Funciare și Cadastru

¹³ Începând cu anul 2023, are loc implementarea treptată a metodei CAPI de colectare a datelor. În anii 2021-2022 această metodă a fost testată și pilotată în 14 UPE-uri.

- (1) **Identificarea locuințelor** din centrul de cercetare și înștiințarea gospodăriilor se face de către operatorul de interviu, conform „Listei locuințelor și a gospodăriilor cercetate” (formular LG) întocmită la BNS în urma extragerii eșantionului lunar de locuințe.
- La locuințele identificate sunt lăsate în avans scrisori de înștiințare a gospodăriilor și pliante, prin care acestea sunt anunțate că fac parte din eșantion și la ce dată urmează a fi vizitate de către operatorii de interviu pentru realizarea interviului și, în același timp, gospodăriile sunt familiarizate cu obiectivele cercetării și cu principalele rezultate ale anchetei. Pentru a stabili contactul cu gospodăria, operatorul de interviu efectuează cel puțin 3 vizite la locuințele incluse în eșantion (în diferite zile și la diferite ore pe parcursul zilei).
- (2) **Înregistrarea datelor** în chestionarele anchetei se face de către operatorul de interviu la domiciliul gospodăriilor selectate. Sunt utilizate două tipuri de **chestionare**.
- (a) **Chestionarul locuință – CL (Anexa 1)** este completat, de regulă, pe baza răspunsurilor persoanei de referință (de obicei capul gospodăriei) și include:
- prima parte, referitoare la informațiile asupra clădirii și locuinței: destinația, situația locuinței (anchetată anterior, nouă la anchetă, trebuie exclusă din anchetă: distrusă, și-a schimbat destinația, a dispărut prin fuziune etc.), tipul locuinței (permanentă, temporară), numărul gospodăriilor din locuință;
 - a doua parte, referitoare la fiecare gospodărie care ocupă locuința, adresată tuturor membrilor gospodăriei, indiferent de vârstă, care colectează date demografice, nivelul de instruire, forma de instruire urmată în ultimele patru săptămâni, informații privind relația cu capul gospodăriei, mobilitatea comparativ cu situația față de ancheta precedentă și prezența în gospodărie.
- (b) **Chestionarul individual – CI (Anexa 2)** se adresează tuturor membrilor gospodăriei în vârstă de 15 ani și peste, care conține:
- întrebări generale, adresate tuturor membrilor gospodăriei în vârstă de 15 ani și peste, care permite ghidarea interviului către secțiunile următoare ale chestionarului, în funcție de statutul economic/ relația cu piața muncii a respondentului;
 - întrebări adresate persoanelor care au lucrat în cursul perioadei de referință cu privire la statutul profesional, modalitatea de angajare, protecția socială, forma de proprietate a unității, locul de muncă, forma organizatorico-juridică, ocupația, activitatea economică, programul de lucru, orele lucrate, munca inadecvată, venitul provenit din ocuparea salariată, dorința de a avea un alt loc de muncă;
 - întrebări adresate persoanelor care nu au lucrat (în șomaj sau inactive), privind dorința de a munci, metodele utilizate pentru a găsi un loc de muncă, disponibilitatea pentru a începe lucrul, motivele pentru care nu caută de lucru, ce fel de loc de muncă caută; activitatea anterioară: statutul profesional, ocupația, activitatea economică și ultimul loc de muncă, etc.
 - Alte întrebări: participarea la cursuri de formare profesională; dizabilitatea.

Chestionarele anchetei sunt însoțite de precizări metodologice suplimentare (Ghid practic pentru operatori și controlori), în care se explică în detaliu realizarea anchetei pe teren și, la fel, sunt aduse instrucțiuni de completare a chestionarelor.

În conformitate cu Calendarul Anchetei forței de muncă, operatorul de interviu **transmite chestionarele completate** la CRS, specialistului controlor AFM.

La nivel local (CRS), specialistul controlor:

- supraveghează activitatea operatorilor de interviu și realizează controlul selectiv al activității de înregistrare a datelor a acestuia în teren;
- primește și verifică chestionarele completate de operatorii de interviu;
- verifică modul de completare a chestionarelor (controlul vizual al respectării „drumurilor” și a filtrelor în cadrul unui chestionar; integritatea datelor în cadrul unui chestionar, cât și între chestionare), respinge sau acceptă chestionarele colectate;
- corectează erorile de înregistrare a datelor în colaborare cu operatorii de interviu;
- codifică câmpurile din chestionare care necesită o astfel de operațiune (activitatea economică, ocupația, țara);
- introduce datele din chestionare în programul special în PC și rulează procedurile de control logic și de editare; verifică, analizează erorile și corectează; după corectări și confirmări transmite fișierul cu date la oficiul central al BNS (Direcția statistică ocupării).

IX. PROCESAREA DATELOR

Integrarea datelor. Informația recepționată lunar din CRS este importată într-un set unic de date (baza de date AFM). Unele verificări logice sunt aplicate fișierelor primite înainte de a crea date integrate.

Re-verificarea și validarea datelor. La nivel central cât și cel raional, prin aplicarea unor proceduri prestabilite, inclusiv permise de soluția informatică (peste 1000 de corelații logice), lunar se verifică încă o dată modul de completare a chestionarelor: verificarea drumurilor/fluxurilor logice din chestionare; respectarea corelațiilor între răspunsurile la diferite întrebări, codificarea corectă a anumitor variabile, eliminarea unor răspunsuri lipsite de logică etc.

În cazul depistării unor potențiale probleme, a mai multor erori sau discrepanțe, cum ar fi valori extreme, câmpuri goale sau codificare greșită etc., datele primite de la CRS sunt respinse/nu sunt acceptate. CRS urmează să verifice repetat datele (la necesitate sunt contactați respondenții) și să prezinte explicațiile corespunzătoare (Soluția informatică prevede un câmp special în aceste scopuri). După clarificarea/soluționarea tuturor situațiilor problematice depistate, datele de intrare (primite de la CRS) sunt acceptate/validate.

Editare și imputare. Erorile, discrepanțele ne semnificative identificate sunt analizate în colaborare cu specialistul controlor din CRS și sunt corectate atât în baza de date a CRS, cât și în baza de date integrată, la nivel central. Pentru anumite categorii de respondenți, despre care este cunoscută situația/statutul, (de ex. militari în termen), sunt imputate răspunsurile la un șir de întrebări din CI, aplicându-se anumite corecții automate, prestabilite de soluția informatică. Aceste corecții sunt operate doar după integrarea datelor la nivel central.

Imputarea variabilelor lipsă nu se face.

Generarea de noi variabile. Seturile de date lunare editate și validate sunt integrate în baza de date AFM la nivel central (date ne extinse). Baza de date trimestrială este formată din a) variabile care corespund întrebărilor din chestionarele AFM și din b) variabile derivate, care se calculează în baza variabilelor din chestionarele AFM. Programul aplicației de editare automată, pe lângă corectarea datelor, generează variabile derivate conform unui algoritm prestabilit. În așa mod se creează baza de date integrată trimestrială cu date ne extinse (ANCREP), care, la fel, este supusă unei analize adiționale, prin aplicarea unui set suplimentar de corelații logice. După finalizarea acestei analize baza

de date integrată trimestrială este transmisă Direcției metode statistice pentru analiza non-răspunsurilor și calcularea ponderilor/ coeficienților de extindere.

Calcularea ponderilor/extinderea rezultatelor. Coeficienții de extindere, folosiți pentru a obține estimările la nivel de persoană sunt obținute prin parcurgerea a trei etape.

Prima etapă constă în determinarea coeficienților de extindere de bază (inversul probabilității generale de selecție a unei locuințe, după cele două trepte de eșantionare) pentru fiecare locuință din eșantion. Ponderea de bază a unei locuințe este atribuită tuturor gospodăriilor din acea locuință.

A doua etapă constă în ajustarea coeficienților de extindere de bază în funcție de rata totală de non-răspuns în fiecare strat. Se procedează la re-ponderarea unităților respondente, prin ajustarea cu inversul ratei de răspuns, gospodăriile respondente fiind grupate după UPE.

A treia etapă și ultima constă în calibrarea coeficienților de extindere obținuți în etapa precedentă cu distribuțiile marginale ale populației în baza variabilelor: zona statistică (nord, centru, sud și mun. Chișinău), mediu de reședință (urban/rural), sexe și vârstă (14 grupe de vârstă). În acest scop, se utilizează un algoritm propriu scris în aplicația *Stata 9.2*. Distribuțiile marginale ale populației sunt preluate din statistica demografică curentă la situația din 1 ianuarie, populația instituționalizată fiind inclusă.

La sfârșitul acestei etape sunt obținuți coeficienții finali de extindere, care iau valori diferite pentru fiecare persoană în parte.

Agregarea și validarea datelor. Prin aplicarea ponderilor, se obțin date trimestriale extinse la întreaga populație. La etapa de validare a acestora, se analizează coerența cu perioadele precedente și cu datele obținute în baza cercetărilor statistice din întreprinderi. După validare, fișierul cu date agregate finale este pregătit pentru calculul indicatorilor și analiza rezultatelor cercetării.

X. ESTIMAREA INDICATORILOR STATISTICI (ESTIMAȚIILE) ȘI RELAȚIILE DE CALCUL

Unitatea de măsură pentru marea majoritate a indicatorilor (forța de muncă, populația ocupată, șomeri etc.) este numărul de persoane (mii). Unii indicatori sunt estimați ca rate (rata de ocupare, rata șomajului etc.) sau ponderi (în total populație ocupată etc.). Unele variabile sunt raportate în alte unități (grupele de vârstă - în ani, timpul de lucru - în ore etc.).

Datele anuale sunt calculate ca medii aritmetice simple ale datelor trimestriale.

10.1. Forța de muncă (FM) / Populația activă (PA) din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii în timpul perioadei de referință, incluzând populația ocupată (POC) și șomerii BIM (SBIM):

$$FM = P_{OC} + S_{BIM}$$

unde:

FM / P_A – forța de muncă / populația activă

P_{OC} – populația ocupată

S_{BIM} – numărul șomerilor BIM

10.2. Rata de participare la forța de muncă (R_{PFM_x}) reprezintă ponderea forței de muncă din grupa de vârstă x (FM_x) în populația totală din aceeași grupă de vârstă (P_{TOT_x}):

$$R_{PFM_x} = \frac{FM_x}{P_{TOT_x}} * 100$$

unde:

R_{PFM_x} – rata de participare la forța de muncă / rata de activitate a persoanelor din grupa de vârstă x

FM_x – forța de muncă / numărul persoanelor active din grupa de vârstă x

P_{TOT_x} – numărul total al persoanelor din grupa de vârstă x

10.3. Rata de ocupare (R_{OC_x}) reprezintă ponderea populației ocupate din grupa de vârstă x (P_{OC_x}) în populația totală din aceeași grupă de vârstă x (P_{TOT_x}):

$$R_{OC_x} = \frac{P_{OC_x}}{P_{TOT_x}} * 100$$

unde:

R_{OC_x} – rata de ocupare a persoanelor din grupa de vârstă x

P_{OC_x} – numărul persoanelor ocupate din grupa de vârstă x

P_{TOT_x} – numărul total al persoanelor din grupa de vârstă x

10.4. Rata șomajului BIM (RS_{BIM} , sau LU1 conform BIM) reprezintă proporția șomerilor BIM (S_{BIM}) în populația activă (P_A):

$$RS_{BIM} = \frac{S_{BIM}}{P_A} * 100$$

unde:

RS_{BIM} – rata șomajului BIM

S_{BIM} – numărul șomerilor BIM

P_A – populația activă

10.5. Rata șomajului BIM de lungă durată (RS_{BIM_LD}) reprezintă ponderea șomerilor în sens BIM aflați în șomaj de 12 luni și peste (S_{BIM_LD}) în populația activă (P_A):

$$RS_{BIM_LD} = \frac{S_{BIM_LD}}{P_A} * 100$$

unde:

RS_{BIM_LD} – rata șomajului BIM de lungă durată

S_{BIM_LD} – numărul șomerilor BIM aflați în șomaj de 12 luni și peste

P_A – populația activă

10.6. Rata șomajului BIM de lungă durată pentru tineri (15-24 ani) (RS_{TIN_LD}) reprezintă ponderea șomerilor în sens BIM tineri (15-24 ani) aflați în șomaj de 6 luni și peste (S_{TIN_LD}) în populația activă în vârstă de 15-24 ani (P_{ATIN}):

$$R_{STIN_LD} = \frac{S_{TIN_LD}}{P_{ATIN}} * 100$$

unde:

R_{STIN_LD} – rata șomajului BIM de lungă durată în rândul tinerilor

S_{TIN_LD} – numărul șomerilor BIM tineri (15-24 ani) aflați în șomaj de 6 luni și peste

P_{ATIN} – populația activă tânără (15-24 ani)

10.7. Rata șomajului de foarte lungă durată (R_{SBIM_FLD}) reprezintă ponderea șomerilor în sens BIM aflați în șomaj de 24 luni și peste (S_{BIM_FLD}) în populația activă (P_A):

$$R_{SBIM_FLD} = \frac{S_{BIM_FLD}}{P_A} * 100$$

unde:

R_{SBIM_FLD} – rata șomajului BIM de foarte lungă durată

S_{BIM_FLD} – numărul șomerilor BIM aflați în șomaj de 24 luni și peste

P_A – populația activă

10.8. Incidența șomajului BIM de lungă durată (I_{SBIM_LD}) reprezintă ponderea șomerilor în sens BIM aflați în șomaj de lungă durată (12 luni și peste) (S_{BIM_LD}) în numărul total al șomerilor BIM (S_{BIM}):

$$I_{SBIM_LD} = \frac{S_{BIM_LD}}{S_{BIM}} * 100$$

unde:

I_{SBIM_LD} – incidența șomajului BIM de lungă durată

S_{BIM_LD} – numărul șomerilor BIM aflați în șomaj de 12 luni și peste

S_{BIM} – numărul total al șomerilor BIM

10.9. Incidența șomajului BIM de lungă durată pentru tineri (15-24 ani) (I_{STIN_LD}) reprezintă ponderea șomerilor în sens BIM tineri (15-24 ani) aflați în șomaj de lungă durată (6 luni și peste) (S_{TIN_LD}) în numărul total al șomerilor BIM tineri (în vârstă de 15-24 ani) (S_{TIN}):

$$I_{STIN_LD} = \frac{S_{TIN_LD}}{S_{TIN}} * 100$$

unde:

I_{STIN_LD} – incidența șomajului BIM de lungă durată în rândul tinerilor

S_{TIN_LD} – numărul șomerilor BIM tineri (15-24 ani) aflați în șomaj de 6 luni și peste

S_{TIN} – numărul total al șomerilor BIM tineri (15-24 ani)

10.10. Incidența șomajului BIM de foarte lungă durată (I_{SBIM_FLD}) reprezintă raportul dintre numărul șomerilor în sens BIM aflați în șomaj de 24 luni și peste (S_{BIM_FLD}) și numărul total al șomerilor BIM (S_{BIM}):

$$I_{SBIM_FLD} = \frac{S_{BIM_FLD}}{S_{BIM}} * 100$$

unde:

I_{SBIM_FLD} – incidența șomajului BIM de foarte lungă durată

S_{BIM_FLD} – numărul șomerilor BIM aflați în șomaj de 24 luni și peste

S_{BIM} – numărul total al șomerilor BIM

10.11. Ponderea șomerilor BIM tineri în total persoane tinere (P_{STIN}) se determină prin raportarea numărului de șomeri în sens BIM tineri (15-24 ani) (S_{TIN}) la populația totală de 15-24 ani (P_{TIN}):

$$P_{STIN} = \frac{S_{TIN}}{P_{TIN}} * 100$$

unde:

P_{STIN} – ponderea șomerilor BIM tineri în total persoane tinere

S_{TIN} – numărul șomerilor BIM tineri (15-24 ani)

P_{TIN} – numărul total al tinerilor (15-24 ani).

10.12. Rata tinerilor NEET (R_{NEET_x}) reprezintă ponderea tinerilor NEET din grupa de vârstă x (T_{NEET_x}) în total persoane tinere din aceeași grupă de vârstă x (T_x):

$$R_{NEET_x} = \frac{T_{NEET_x}}{T_x} * 100$$

unde:

R_{NEET_x} – rata tinerilor NEET din grupa de vârstă x

T_{NEET_x} – numărul tinerilor NEET din grupa de vârstă x

T_x – numărul total al tinerilor din grupa de vârstă x

10.13. Forța de muncă potențială (FMP) reprezintă suma a două categorii de persoane inative și anume: persoane inative care caută un loc de muncă, dar nu sunt disponibile să înceapă lucrul” (P_{CND}) și „persoane inative care nu caută un loc de muncă, dar sunt disponibile să înceapă lucrul” (P_{NCD}).

$$FMP = P_{CND} + P_{NCD}$$

unde:

FMP – forța de muncă potențială

P_{CND} – persoane inative care caută un loc de muncă, dar nu sunt disponibile să înceapă lucrul

P_{NCD} – persoane inative care nu caută un loc de muncă, dar sunt disponibile să înceapă lucrul

10.14. Forța de muncă extinsă (FME) reprezintă suma a două categorii de persoane și anume: forța de muncă / populația activă (FM/PA) și forța de muncă potențială (FMP).

$$FME = FM(PA) + FMP$$

unde:

FME – forța de muncă extinsă

FM/PA – forța de muncă / populația activă

FMP – forța de muncă potențială

10.15. Rata compusă a subocupării în raport cu timpul și a șomajului ($LU2$, conform BIM) reprezintă ponderea persoanelor subocupate (PSO) și în șomaj (S_{BIM}) în total forță de muncă (FM):

$$LU2 = \frac{PSO + S_{BIM}}{FM} * 100$$

unde:

$LU2$ – rata compusă a subocupării și a șomajului

PSO – persoane sub-ocupate

S_{BIM} – șomeri în sens BIM

FM – forța de muncă

10.16. Rata compusă a șomajului și a forței de muncă potențiale (LU3, conform BIM) reprezintă ponderea șomerilor (S_{BIM}) și a forței de muncă potențiale (FMP) în total forță de muncă extinsă (FME):

$$LU3 = \frac{S_{BIM} + FMP}{FME} * 100$$

unde:

$LU3$ – rata compusă a șomajului și a forței de muncă potențiale

S_{BIM} – șomeri în sens BIM

FMP – forța de muncă potențială

FME – forța de muncă extinsă

10.17. Rata de subutilizare a forței de muncă extinse¹⁴ (RSFME, LU4 conform BIM) se determină ca raport între: suma persoanelor subocupate, șomeri BIM și forța de muncă potențială ($PSO + S_{BIM} + FMP$) și forța de muncă extinsă (FME):

$$LU4(RSFME) = \frac{PSO + S_{BIM} + FMP}{FME} * 100$$

unde:

$LU4 / RSFME$ - rata de subutilizare a forței de muncă extinse

PSO - populația subocupată

S_{BIM} - șomerii BIM

FMP - forța de muncă potențială

FME - forța de muncă extinsă

XI. ASIGURAREA CALITĂȚII DATELOR

Calitatea datelor este urmărită în toate etapele derulării anchetei. Controlul calității este asigurat de:

- auto-control al operatorilor de interviu
- supervizare pe teren
- reguli de validare software – editarea primară a datelor (condiții de control logic la nivelul fiecărui chestionar și condiții de integritate a datelor)
- analize interne ale microdatelor - editarea datelor finale
- analiza non-răspunsurilor pe cauze

Condițiile de control logic la nivel de chestionar au ca scop: urmărirea și verificarea drumurilor/fluxurilor logice din chestionare; respectarea corelațiilor între răspunsurile la diferite întrebări, codificarea corectă a anumitor variabile, eliminarea unor răspunsuri lipsite de logică.

Prin condițiile de verificare a integrității se urmărește corelarea și verificarea datelor de identificare ale gospodăriei din momentul selectării cu cele completate în timpul interviului și a datelor de identificare aferente membrilor gospodăriilor selectate între tipurile de chestionare utilizate.

¹⁴ LU4 - Indicatorul compozit de subutilizare a forței de muncă

Periodic sunt organizate întruniri (seminare) cu operatorii de interviu și specialiștii controlori pentru explicarea definițiilor, modului corect de completare a chestionarelor, în special în cazul operării de modificări în chestionare / metodologie.

Metadatele „Ancheta forței de muncă. Indicatori principali”, elaborate în formatul ESMS, sunt actualizate la începutul fiecărui an. Acestea includ următorii indicatori de calitate:

- Rata de non-răspuns, care se determină în baza non-răspunsurilor totale și este calculată după relația:

$$r_{nr} = \frac{nrsf}{n - nrsf}$$

unde:

n – numărul de gospodării selectate conform planului de sondaj,

$nrsf$ – numărul de erori datorate bazei de sondaj, și

$nrref$ – numărul de refuzuri.

- Erorile de eșantionare sunt exprimate prin estimările erorilor limită de eșantionare, ținând cont de complexitatea planului de sondaj, rezultatele fiind garantate cu o probabilitate de 95%. Erorile limită de eșantionare pot fi exprimate și sub formă de interval de încredere, care reprezintă limitele ce vor cuprinde în 95% din cazuri valoarea reală necunoscută a indicatorului. Erorile de eșantionare se determină pentru cinci caracteristici de bază: numărul persoanelor ocupate, numărul șomerilor, rata de activitate, rata de ocupare și rata șomajului.
- Comparabilitatea (internațională, în timp) și coerența cu alte statistici

[Metadatele AFM](#) sunt plasate pe pagina web a BNS www.statistica.gov.md, la rubrica Metadate.

În afară de aceasta, „Erorile de sondaj ale principalilor estimatori” sunt prezentați în culegerea tematică „[Forța de muncă, Ocuparea și Șomajul](#)”:

www.statistica.gov.md / Statistici pe domenii / Forța de muncă și câștigul salarial / Ocupare și șomaj / Publicații / Forța de Muncă în Republica Moldova. Ocupare și Șomaj.

Raportul de calitate pe anul 2023 este elaborat în format SIMS.

XII. POLITICA DE REVIZUIRE ȘI COMPARABILITATEA ÎN TIMP, CU ALTE SURSE ȘI LA NIVEL INTERNAȚIONAL

Datele AFM sunt revizuite în conformitate cu [Politica de revizuire a datelor statistice](#), aprobată prin ordinul BNS nr. 35 din 30.08.2022.

Revizuirile planificate

- **Revizui de rutină.** Rezultatele AFM sunt de obicei considerate finale la prima diseminare. **Ajustări sezoniere** nu se aplică.
- **Revizui majore.** Revizuirile majore ale datelor AFM diseminate au avut loc din următoarele motive:

- a) Utilizarea, începând cu 2019, a numărului populației cu reședință obișnuită pentru estimarea rezultatelor AFM. În cursul anilor 2019-2020 rezultatele AFM pentru anii 2014-2018 au fost recalculat, utilizându-se numărul populației cu reședință obișnuită, estimat (pentru prima dată de BNS) în baza rezultatelor Recensământului populației și al locuințelor din 2014¹⁵. Această revizuire a generat un impact asupra tuturor indicatorilor AFM, estimatorii fiind în scădere importantă în comparație cu datele diseminate anterior.

Datele revizuite sunt plasate pe pagina web a BNS, <https://statistica.gov.md/ro> la rubrica: Banca de date / Statistica socială / Forța de muncă și câștigul salarial / AFM - Ocupare și șomaj / (în toate mapele) Serii întrerupte / 2014-2018, în baza populației cu reședință obișnuită.

- b) Implementarea unei noi definiții a „ocupării”. Începând cu 2019, populația ocupată nu mai include „persoanele ocupate cu producerea produselor agricole, în special, pentru consumul propriu”, indiferent de numărul orelor lucrate. Această modificare a generat, la fel, un impact vizibil asupra estimațiilor AFM, în special în sensul reducerii numărului populației ocupate și a forței de muncă (precum și ratelor de ocupare și participare la forța de muncă).

Datele revizuite a numărului populației ocupate pentru anii 2014-2018 sunt, de asemenea, plasate pe pagina web a BNS, <https://statistica.gov.md/ro> la rubrica: Banca de date / Statistica socială / Forța de muncă și câștigul salarial / AFM – Ocupare și șomaj / Populația ocupată / Tabelul 2 „Populația ocupată pe activități economice, după nivelul de instruire, pe grupe de vârstă, sexe și medii, 2014-2023”.

Revizuirile neplanificate

Reviziile neplanificate ar putea avea loc în cazul depistării de erori în datele diseminate anterior.

Comparabilitatea în timp. Modificarea definiției ocupării, precum și utilizarea numărului populației cu reședință obișnuită și introducerea unui nou plan de sondaj, au rezultat în întreruperea, începând cu 2019, a seriei de timp: Datele publicate, începând cu trimestrul I 2019 nu sunt comparabile cu cele publicate anterioare anului 2019. (Seria de timp comparabilă cuprinde anii 2019-2023).

Modificările operate în metodologia AFM până în 2019 sunt menționate în capitolul I Dispoziții generale, și au avut ca obiectiv principal îmbunătățirea calității datelor AFM. Totodată, datele pentru perioadele precedente schimbărilor metodologice nu au fost urmate de o revizuire, respectivă, a datelor diseminate.

Comparabilitatea internațională. AFM este în conformitate cu standardele internaționale ale BIM. În raport cu normele europene, cu toate că nu există diferențe de ordin conceptual față de statisticile europene, AFM încă nu colectează circa jumătate din variabilele prevăzute de Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2240 al Comisiei din 16 decembrie 2019.

¹⁵ Despre inițierea activităților de revizuire a indicatorilor statistici în baza numărului populației cu reședință obișnuită utilizatorii au fost informați în cadrul evenimentului de lansare/prezentare a numărul revizuit al populației Republicii Moldova și a datelor despre migrația internațională din 11 iulie 2019.

Coerența Anchetei forței de muncă în gospodării cu datele din cercetările statistice în întreprinderi/unități economice și sociale (pe baza chestionarelor statistice M-1 „Câștigurile salariale”, trimestrial și M-3, anual „Câștigurile salariale și costul forței de muncă”):

Total populație ocupată

Diferențe în concepte: chestionarele statistice în întreprinderi au ca populație țintă numai persoanele ocupate din întreprinderi (salariații).

Diferențe de măsurare: chestionarele statistice în întreprinderi sunt cercetări care se desfășoară în întreprinderi/unități economice și sociale. Informațiile colectate se referă (ca perioadă de referință) la anul calendaristic (M-3, anual), sau luna calendaristică (M-1, lunar până în anul 2016 inclusiv), sau trimestrul calendaristic (M-1, trimestrial, începând cu anul 2017).

Număr de ore lucrate

Diferențe în concepte: chestionarele statistice în întreprinderi (M-1 Trimestrial și M-3 anual) urmăresc date referitoare doar la numărul orelor lucrate de salariați.

Diferențe de măsurare: informațiile colectate în întreprinderi se referă la trimestrul sau anul calendaristic.

Coerența Anchetei forței de muncă în gospodării cu datele privind șomajul înregistrat

Diferențe în concepte: Șomajul înregistrat de către Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă (ANOFM) se urmărește conform legislației naționale și nivelul acestuia diferă considerabil față de șomajul estimat conform metodologiei BIM.

Diferențe de măsurare: O parte dintre șomerii înregistrați sunt clasificați ca persoane ocupate la AFM.

XIII. PROCEDURI DE ASIGURARE A CONFIDENȚIALITĂȚII

În conformitate cu [Legea nr. 93/2017](#) cu privire la statistica oficială:

- organele statisticii oficiale asigură confidențialitatea datelor individuale și utilizarea acestora numai în scopuri statistice;
- datele confidențiale deținute de BNS nu se transmit unor terțe persoane;
- producătorii de statistici oficiale întreprind toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor;
- personalul implicat în organizarea și realizarea AFM (în aparatul central al BNS - Direcția statistica forței de muncă, Direcția generală metode și inovații statistice, Direcția colectare date în gospodării, Direcția proiectare aplicații. În CRS – specialiștii controlori și operatorii de interviu), care, conform atribuțiilor de serviciu, are acces direct la datele individuale este obligat să respecte confidențialitatea acestor date în timpul și după încetarea activității în funcția respectivă;
- personalul care are acces direct la date confidențiale nu are dreptul să utilizeze datele individuale în alte scopuri decât cele statistice, semnând, la angajarea în funcție, o **Declarație de confidențialitate pe propria răspundere**.

În afară de aceasta, personalul BNS implicat în colectarea, procesarea și diseminarea rezultatelor AFM respectă cu strictețe:

- Politica privind protecția datelor cu caracter personal, care stabilește principiile și cerințele față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal (în conformitate cu [prevederile Hotărârii Guvernului Nr. 1123/2010](#) privind aprobarea Cerințelor față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal), aprobată prin ordinul BNS nr. 48 din 07.11.2022;
- [Regulamentul privind accesul la date individuale în scopuri științifice](#), aprobat prin ordinul BNS nr. 51 din 31.12.2021

Gospodăriile populației sunt informate despre angajamentul BNS privind asigurarea protecției datelor individuale colectate și privind utilizarea lor doar în scopuri statistice în conformitate cu legislația în vigoare. Datele individuale nu sunt dezvăluite în nici un fel de circumstanțe. Acest lucru este adus la cunoștința respondenților la prima vizită a gospodăriilor selectate, când operatorul de interviu explică scopul vizitei, obiectivele cercetării și transmite gospodăriei o **scrisoare** de informare (despre cercetare, cum a fost selectată gospodăria, modalitatea de realizare a interviului etc.) și un **pliant** (care conține informații de ordin general despre ce este AFM, cum se realizează, care sunt utilizările ei. Sunt prezentați și unii indicatori rezultați din cercetare). Scrisoarea și pliantul sunt semnate de către Directorul general al BNS. Chestionarele AFM (CI și CL), la fel, informează respondenții despre garantarea confidențialității datelor colectate și utilizarea acestora doar în scopuri statistice.

Înainte de a fi diseminate, datele agregate finale sunt supuse unui control riguros pentru a nu admite încălcarea confidențialității acestora, prin aplicarea unor metode de control al divulgării statistice.

Fișierele cu microdate, oferite utilizatorilor pentru a fi utilizate în scopuri științifice sunt depersonificate și supuse, la fel, controlului divulgării statistice.

XIV. DISEMINAREA DATELOR

Principalii indicatori rezultați:

- Forța de muncă / Populația activă
- Populația ocupată
- Populația ocupată în sectorul informal
- Ocuparea informală
- Numărul șomerilor BIM
- Populația inactivă
- Rata de participare la forța de muncă / Rata de activitate
- Rata de participare la forța de muncă a populației în vârstă de muncă
- Rata de ocupare
- Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă
- Rata șomajului BIM
- Rata șomajului BIM de lungă durată
- Rata șomajului BIM de lungă durată pentru tineri
- Rata șomajului de foarte lungă durată
- Incidența șomajului BIM de lungă durată

- Incidența șomajului BIM de lungă durată pentru tineri de (15-24 ani)
- Incidența șomajului BIM de foarte lungă durată
- Ponderea șomerilor BIM tineri în total persoane tinere
- Subutilizarea forței de muncă
- Gradul de participare la procesul educațional sau de instruire a persoanelor tinere (15-24 ani) și a adulților (de 25-64 ani) (Educația permanentă a adulților)
- Gradul de instruire al tinerilor de 20 - 24 ani
- Nivelul de instruire al persoanelor adulte (25-64 ani)
- Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional de către tineri (18-24 ani)
- Rata tinerilor NEET

Nivelul de dezagregare a indicatorilor:

forța de muncă (populația activă) - pe sexe, medii, grupe de vârstă, stare civilă, nivel de instruire, regiuni statistice;

populația ocupată - pe sexe, medii, grupe de vârstă, nivel de instruire, forme de proprietate, activități economice, statut profesional, grupe de ocupații, program de lucru, durata efectivă a săptămânii de lucru, tipul unității de producție, natura locului de muncă, regiuni statistice;

șomeri - pe sexe, medii, grupe de vârstă, nivel de instruire, experiență în muncă, durata șomajului, caracteristicile ultimului loc de muncă (forme de proprietate, activități economice, statut profesional, grupe de ocupații), regiuni statistice;

populație în afara forței de muncă (inactivă) - pe sexe, medii, grupe de vârstă, stare civilă, nivel de instruire, categorii de inactivitate, relația cu piața muncii, regiuni statistice;

populația de 15 ani și peste - nivel de instruire, sexe și medii.

Frecvența de diseminare. Datele AFM sunt diseminate trimestrial, la a 65 zi și anual – la 1 aprilie în conformitate cu [Calendarul de diseminare](#) electronică a informațiilor statistice (plasat pe pagina web a BNS).

Forme de prezentare a rezultatelor:

- [Comunicate](http://www.statistica.gov.md) (www.statistica.gov.md → Media / Comunicate)
- [Banca de date statistice "Statbank"](http://statbank.statistica.md), în limbile română și engleză <http://statbank.statistica.md>, și anume domeniile:
 - Statistica socială / Forța de muncă și câștigul salarial / AFM – Ocupare și Șomaj, care include următoarele subdomenii:
 - Indicatori principali
 - Populația ocupată
 - Sector informal / Ocupare informală
 - Orele de lucru
 - Șomaj
 - Populația inactivă
 - Statistica regională / Forța de munca și câștigul salarial
 - Statistica gender / Abilitarea economică a femeilor

- Publicații:

- „[Forța de Muncă în Republica Moldova. Ocupare și Șomaj](#)”, publicație anuală on-line detaliată ce conține informații referitoare la metodologia și organizarea anchetei, și tabele cu date medii anuale, precum și informații referitoare la evoluția în timp a principalilor indicatori ai forței de muncă; disponibilă în limbile română și engleză (www.statistica.gov.md / Statistici pe domenii / Forța de muncă și câștigul salarial / Ocupare și șomaj / Publicații / Forța de Muncă în Republica Moldova. Ocupare și Șomaj)
- Anuarul statistic al Republicii Moldova și alte publicații anuale elaborate de BNS: Moldova în cifre (breviar statistic), Statistica teritorială; Chișinăul în cifre (anuar).
- [Standardul Special de Diseminare a Datelor \(SDDS\) al FMI](#)
- **Chestionare internaționale** ONU, BIM, UNECE, Eurostat, CSI etc.
- **La cerere**, datele sunt prelucrate pentru a răspunde solicitărilor și furnizate unui număr mare de utilizatori (naționali și internaționali).
- În afară de aceasta, BNS poate **acorda accesul la date individuale** AFM pentru proiecte de cercetări științifice în conformitate cu [Regulamentul privind accesul la date individuale în scopuri științifice](#), aprobat prin Ordinul BNS nr. 51 din 31.12.2021. Regulamentul și anexele la Regulament pot fi accesate online - <https://statistica.gov.md/ro>, rubrica: Produse și servicii / Solicitare de acces la microdate.

XV. SOFTURI UTILIZATE

Pentru metoda CAPI de colectare și verificare primară a datelor (efectuarea validărilor aritmetice și logice în chestionar) este utilizată aplicația CSPro (7.7). Aceasta permite colectarea datelor, codificarea – acolo unde este necesar, verificarea corelațiilor din cadrul chestionarului; urmărirea ritmului colectării datelor, realizarea de statistici sumare etc. La fel, verificarea datelor are în vedere două categorii de condiții logice:

- condiții de control logic - la nivelul fiecărui chestionar;
- condiții de integritate a datelor.

Pentru stocarea datelor este utilizat un server unde sunt păstrate toate datele colectate în teren.

Condițiile de control logic la nivel de chestionar au ca scop: urmărirea și verificarea drumurilor/fluxurilor logice din chestionare; respectarea corelațiilor între răspunsurile la diferite întrebări, codificarea corectă a anumitor variabile, eliminarea unor răspunsuri ilogice.

Prin condițiile de verificare a integrității se urmărește corelarea și verificarea datelor colectate vis-a-vis de eșantionul alocat.

Soluția informatică pentru colectarea datelor prin metoda PAPI și procesarea datelor AFM este realizată în ORACLE în două etape:

- la nivel local (de către centrele regionale de statistică);
- la nivel central.

Soluția informatică **la nivel local** permite introducerea datelor colectate prin metoda PAPI pe

calculator, controlul aritmetic și logic atât pentru un centru de cercetare cât și la nivel de secție teritorială.

Soluția informatică, **la nivel central**, cuprinde, pe lângă varianta pentru centrele regionale, *Modulul administratorului* bazei de date, care permite:

- realizarea tuturor operațiunilor de importare și exportare a informației colectate, exportarea fișierelor necesare pentru instalarea și modificarea programului de procesare a informației în direcțiile regionale de statistică;
- validarea bazelor de date primite din direcțiile regionale în vederea agregării;
- agregarea bazelor de date;
- corecții automate / generarea variabilelor derivate;
- modificarea/lichidarea/adăugarea variabilelor, condițiilor de control logic, condițiilor de verificare a drumurilor/fluxurilor logice din chestionare ș.a.;
- înregistrarea și vizualizarea tuturor operațiunilor (evenimentelor) executate în baza de date cu indicarea utilizatorului, datei și codului operațiunii executate;
- păstrarea și modificarea informației despre utilizatorii programului (controlori, administratori).

La etapa de elaborare a eșantionului / selectare a locuințelor se utilizează STATA.

La etapa de calculare a coeficienților de extindere – STATA.

La etapa de analiză a datelor și estimare a indicatorilor sunt utilizate SPSS și STATA.

Realizarea controlului divulgării statistice este realizată în cadrul soft-ului R, prin utilizarea pachetului sdcMicro/sdcTable.

XVI. LIMITĂRI

Datele AFM se bazează pe libera declarație a persoanelor cercetate.

O altă limitare se referă la gradul de detaliere redus al indicatorilor rezultați, inclusiv în profil teritorial, luând în considerare designul și mărimea eșantionului.

XVII. BIBLIOGRAFIE

- ILO, [Rezoluția II de modificare a Rezoluției I a CISM-19](#) Statistica muncii, a ocupării și a subutilizării forței de muncă (2023)
- Eurostat, [Employment and unemployment \(LFS\) / Methodology / Main concepts](#)
- Eurostat, [Codul de bune practici al statisticilor europene](#), 2017
- Eurostat, [European Statistical System handbook for quality and metadata reports](#), 2021 re-edition
- Institutul Național de Statistică, România, [Metodologia privind Ancheta forței de muncă în gospodării \(AMIGO\)](#), 2021